

Vural, K. (2017). Dârülelhan Mecmuası Anadolu Halk Şarkıları 3 Ve 4 Nolu Defterlerin İncelenmesi. *ONLINE JOURNAL OF MUSIC SCIENCES*, 2(1), 87-116.

Geliş Tarihi: 16/06/2017

Kabul Tarihi: 28/06/2017

DÂRÜLELHAN MECMUASI ANADOLU HALK ŞARKILARI 3 ve 4 NOLU DEFTERLERİN İNCELENMESİ

Kadir VURAL**

ÖZET

Bu çalışmada; Dârülelhanda piyano ve kompozisyon muallimi olan Cemâl Reşit Rey'in yazdığı Anadolu Halk Şarkıları isimli mecmuanın Osmanlıca içeriğinin Türkçeye aktarılması ele alınmıştır. Bu doğrultuda öncelikle Dârülelhan Külliyyatı adı altında yayınlanan Dârülelhan Mecmuasına erişim sağlanmış 3 ve 4 nolu defterlerdeki asıl nüshaları Osmanlıca olan içerik metinleri incelenerek Türkçeye aktarılmaya çalışılmıştır. Çalışma kapsamında yayınlanan mecmuada yer alan; Alaşehir, Manisa, İzmir, Ödemiş, Aydın, Konya, Karaman, yörelerine ait toplam 83 adet olan halk türküsünün her biri için; ismi, ilk mısra ve yöresi gibi bilgilerin olduğu bir tablo oluşturularak gün ışığına çıkarılması amaçlanmıştır. Bu çalışma, Dârülelhan Mecmualarından olan 3 ve 4 nolu defterlerin ilk çevirisi olması bakımından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Dârülelhan, Dârülelhan Mecmuası, Osmanlıda müzik, Cemâl Reşit Rey.

THE STUDY OF DARULELHAN MAGAZINE OF ANATOLIAN FOLK SONGS OF NUMBER PAGES 3 and 4

ABSTRACT

In this study, Dârülelhan, the piano and composer Cemâl Reşit Rey, who wrote the essay, wrote the content of the Anatolian folk songs, which is written in today's Turkic language. In this direction, first of all the Dârülelhan Magazine was published under the name of Dârülelhan Külliyyatı had been accessed in 3 and 4 of the books in the original essays that examined the texts of Ottoman Turkish content and tried to transfer to today's Turkic.

***Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Bilimleri ABD Yüksek Lisans Öğrencisi, kadirvural56@hotmail.com*

In the published study, Alaşehir, Manisa, İzmir, Ödemiş, Aydın, Konya, Karaman, a total of 83 people belong to each of the folk songs; name, first sentence and the region of the information such as the creation of a table has been provided

Key Words: Dârüelhan, Dârüelhan Mecmuası, Osmanlıda müzik, Cemâl Reşit Rey.

1.GİRİŞ

Türkler tarih sahnesi boyunca kendi kimliklerin oluşturma ve kültürlerini yaşatma çabası içinde olmuştur. Sözlü ve yazılı kültür öğelerinin bir araya gelmesi ile oluşan müzik, kadim millet olan Türkler için hep önemli olmuştur.

Toplumumuzda geçmişten günümüze var olan ve kurumsallaşmaya başlamasıyla resmi olarak icra edilen müziğimiz milli kültürümüzün önemli bir ögesidir. Çok zengin bir müzik kültürüne sahip olduğumuz bilinen bir gerçektir.

Anadolu tarihin en eski çağlarından beri çok sayıda insanı barındırmış olduğu için, halk şarkılarıyla dolu zengin bir mirasa sahiptir. Bu en eski çağlarından beri değişik kültürde insanı barındıran Anadolu'da yaşayış şekilleri ve değişik uygarlıklardan etkilenmesi ile kendine özgü bir müzik kültürünün oluşmasına sebep olmuştur.

Halk müziği olarak adlandırdığımız bu müzik türü, doğrudan halkın öz değerlerine hitap ettiği için hiçbir şekilde halkın genel duygu düşünce ve algılayışından ayrı tutulamaz. Dini temaların etkisiyle başlayıp, sosyal alanda birçok iletişim ağını yansıtan Anadolu halk şarkılarının tanımını klâsik müzik yahut sanat müziği dışında kalan, halk dehasının genel, ortak ürünü olan ve bestekârları belli olmayan müzik türü olarak yapmak mümkündür (Öztuna, 2000: 140).

Zengin bir tarih ve kültüre sahip olan Anadolu'da halk şarkılarının ezgileri ve sözleri; iklim koşulları, yöre insanların karakteristik özelliklerine göre değişkenlik göstermektedir.

Anadolu Halk Şarkıları 3 ve 4 Nolu Defterler” isimli mecmua, Cemâl Reşit Rey’in yazmış olduğu içerik açısından yörelerin özellikleri, halk şarkılarının isimleri ve derlenen eserlerin melodik yönünden bilgilerini barındırır.

Türk müziği tarihi boyunca müzik kültürüne ve eğitimine katkı sunmuş olan çeşitli kurumlar hizmet etmişlerdir. Dârülelhanın kurulmasından önceki dönemlerde; Mehter, Mevlevihâne, Muzıka-i Hümayûn gibi kurumsal yapılar, kendi dönemleri itibarı ile müzik eğitiminin belli bir sistem içerisinde öğretilmesi,

gerek askeri gerekse sosyal yönden Türk kültürüne katkı sağlayan çok önemli yerlerdi.

Osmanlı Devleti ile sistematikleşmeye başlayan müzik eğitimi kendinden önceki kurumların metod, kuram ve sistemini kullanarak bir anlamda aydınlanıp ve bu sayede ortaya pek çok önemli işler koymuştur.

Osmanlı Devleti'nin gerileme ve çöküş süreçleri boyunca ağırlığını hissettiren Batılılaşma politikaları yüzünden ihmâl edilmiş olan Türk müziği önemli sorunlara sebep olmuştur. Türk müzik kültürünün sonraki kuşaklara aktarılması bu bağlamda öğretmen yetiştirilmesi Türk müzik formlarının notasyonunu geliştirerek üstadların yetiştirilmesi ve milli müziğimizin lâik olduğu yere getirilmesi ihtiyaçları doğduğundan ilk resmi müzik okulu olan Dârülelhan kurulmuştur (Özcan, 1988: 518).

Dârülelhanın eğitim faaliyetlerinin kendi dönemi itibarı ile ele alındığında yapmış olduğu işlerin gayet başarılı olduğu göze çarpmaktadır. Türk ve Batı müziği eğitim ve öğretimi, kurumun örgütlenmiş olan kadrosu sayesinde yapılan yayın faaliyetleri ve diğer sanatsal faaliyetlerle etkin bir yapılanma olduğu ve bu yapılanma içinde önemli miktarda konser, yayın faaliyetleri ve önemli kaynaklar biriktirip ortaya koymuştur.

Dârülelanda ilk resmi derleme gezisi Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde 28 Ağustos 1925'te Seyfettin Asaf, Mehmet Sezai Asaf'ın Heyet Başkanlığında yapılmış, (Kulukırık-Çelik, 2012:795) ancak Asaf kardeşlerin Batı müziği tekniklerini kullanarak notalama yapmasından dolayı başarılı olunmamıştır.

Bu durum üzerine Cemâl Reşit Rey'in Paris'ten fonograf cihazı getirmesi ile birlikte Anadolu'nun birçok yerinde derleme gezileri yapılmış, bu derleme faaliyetlerinin başarılı olması ile birlikte meydana gelen mecmualar fasiküller halinde yayınlanmıştır. (Balkılıç, 2009: 158).

Dârülelanda yayımlanan eserler içerisinde on sekiz ciltlik cami ve tekke müziği örnekleri, 15 türkü defteri, Zekâi Dede Külliyyatı, bûselikli fasıllar, 21 fasıl defteri,

Tanbûri Mustafa Çavuş'un şarkısı, Subhi Ezgi'nin Nazari ve Ameli Türk müziği gibi bugün için de kaynak değerini koruyan çeşitli eserler ortaya koymuştur.

Dârülelhan, kurulduğu günden İstanbul Belediye Konservatuarı ismini alacağı zamana kadar daha önce görülmemiş bir görev üstlenmiştir. Bu görev Türk müziğini korumak iletirmek, öğretmek, Anadolu'da mahalli müziğimizin nadide örneklerini derleyip unutulmasının önüne geçmek, yayın faaliyetleri yapmak olarak görülmektedir (Kolukırık, 2015: 24).

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma Dârülelhan'da piyano ve kompozisyon muallimi olan Cemâl Reşit Rey'in yazdığı "Dârülelhan Mecmuası Anadolu Halk Şarkıları 3 ve 4 Nolu Defterler" in metinleri açısından irdelenmesi ve mecmuanın içeriğinde yer alan 83 adet olan halk şarkısının isim, ilk mısra ve yöre bakımından incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- 1- Asıl nüshaları Osmanlıca olan "Dârülelhan Mecmuası Anadolu Halk Şarkıları 3 ve 4 Nolu Defterler" in Türkçeye aktarımı nasıldır?
- 2- "Dârülelhan Mecmuası Halk Şarkıları 3 ve 4 Nolu Defterler" de yer alan eserlerin isim, ilk mısra ve yöresi bakımından listesi nasıldır?

1.2. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma; Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde kurulan, ilk resmi müzik eğitimi veren kurum olan Dârülelhandaki yapılan meşakkatli derleme faaliyetlerinin gün yüzüne çıkarılması ve Türk milli kültürü açısından gelecek kuşakların istifadesi için önemli çalışmadır. 3 ve 4 nolu mecmualarla gerçekleştirilen ilk çeviri çalışma olması sebebiyle, müzik çevrelerinin yapacağı diğer çalışmalara önemli bir katkı sağlama potansiyeli olduğu söylenebilir.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada metin çevirisi, döküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Metin çevirisi; Osmanlıca yazılmış olan “Dârüelhan Mecmuası Anadolu Halk Şarkıları 3 ve 4 Nolu Defterler” Türkçe’ye çevrilerek aktarılmıştır.

Döküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım, Şimşek 2013: 217).

Bu çalışma ile Dârüelhan Mecmuası’na ait olan 3 ve 4 nolu defterlerin içerikleri tespit edilmiştir. Kayıtlara ulaşılarak yapılmış literatür incelemesi ve metin çevirisine dayalı bir durum tespiti çalışmasıdır. Çalışma Dârüelhan Mecmualar’ının incelenmesi, içerik kısmının çevirisi, halk şarkılarının belirlenmesi şeklinde yapılmıştır. Arşiv kayıtlarından elde edilen bilgiler bu doğrultuda materyal olarak kullanılmıştır.

Çalışmanın evreni bu zamana kadar Dârüelhanın yayın faaliyetleri ile ilgili yapılmış bilimsel nitelikteki çalışmalar, örnekleme ise “Dârüelhan Mecmuası Anadolu Halk Şarkıları 3 ve 4 Nolu Defterler”den oluşmaktadır. Bu sebeple öncelikle Dârüelhanda derleme faaliyetleri doğrultusunda yazılan, İBB (İstanbul Büyükşehir Belediyesi) Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı’nca yayınlanan mecmualar saptanmıştır. Mecmuaların içerikleri Türkçe’ye aktarılmış ayrıca derlenen halk şarkıları tablo ile açıklanmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde çalışmanın alt problemlerine ilişkin verilerin çözümlenmesi ile elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Dârüelhan Mecmuası’ndan ulaşılan bilgilerin çeviri olarak çözümlenmesinin ardından, 3 ve 4 nolu defterlerin içerikleri Türkçe’ye aktarılmıştır. Çalışma bulgularının veriliş kurgusu alt problemlerin sırasına göre yapılmıştır. Her alt problem başlık haline getirilerek bulguların sözel açıklamalarıyla birlikte yorumlara yer verilmiştir. Cemâl Reşit Rey’in derlenen yöredeki insan topluluğunun ve coğrafyasının özelliklerini barındırdığını beyan ettiği bu eserlerin mecmuadaki tarifi aşağıdaki gibidir. Ayrıca Halk şarkılarının köylü olan halkın yüreğinden ve beyninden geldiği için

Dârülelhan mecmuası anadolu halk şarkıları 3 ve 4 nolu defterlerin incelenmesi.

bu toprağın sesleri olduğu, güzel hisler barındırdığı ve bu şarkıların milli müzik bağlamında Anadoludaki yegane kaynak olduğunu savunmuştur.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Asıl nüshaları Osmanlıca olan “Dârülelhan Mecmuası Anadolu Halk Şarkıları 3 ve 4 Nolu Defterler”in Türkçe’ye aktarımı nasıldır? Sorusuna yönelik çeviri çalışması yapılmış, 3 ve 4 defterler ayrı ayrı, asıl sayfa numaraları da dikkate alınarak çevrilmiştir.

3 NOLU DEFTERİN İNCELENMESİ

DÂRÜELHAN ANADOLU HALK ŞARKILARI 3 NOLU DEFTERİN İÇERİĞİ

DÂRÜELHAN KÜLLİYATI

ANADOLU HALK ŞARKILARI 3 NOLU DEFTER AKTARIMI

[DIŞ KAPAK]

Dârülelhan Külliyyatı

Anadolu Halk Şarkıları

(Alaşehir) (Manisa) (İzmir) (Ödemiş) (Aydın) da bu defa toplatılan (48) halk türküsü ile müessesemizde piyano ve kompozisyon muallimi Cemâl Reşit Bey’in halk türkülerine ait bir mukaddimesini hâvîdir.

Defter: 3

[ESERİN FRANSIZCA KÜNYESİ]

Tertîb ve tanzim hakkı mahfuzdur

İstanbul

Şehzâdebaşı: Evkâf-ı İslâmiyye Matbaası

1928

[2]

Dârülelhan Külliyyatı

Anadolu Halk Şarkıları

(Alaşehir) (Manisa) (İzmir) (Ödemiş) (Aydın) da bu defa toplatılan (42) halk türküsü ile mü'essesemizde piyano ve kompozisyon muallimi Cemâl Reşit Bey'in halk türkülerine ait bir mukaddimesini hâvîdir.

Defter: 3

[ESERİN FRANSIZCA KÜNYESİ]

Tertîb ve tanzim hakkı mahfuzdur

İstanbul

Şehzâdebaşı: Evkâf-ı İslâmiyye Matbaası

1928

[3]

İstanbul

Evkâf-ı İslamiyye Matbaası

[4]

Takrîz

Tekevvüni elzem olan büyük bir şey vardır ki mutlaka vücûda gelecektir: Türk Mûsikîsi; yani hüsnün ve bedîin takdirinde aynı ideale, türlü türlü eşkâl ile ibrâz edebilecekleri müsâi-i bedâ'atde aynı telakkîye mâlik bestekârlar cümlesinin mahsûl-i dehânını olacak mûsikî enâfes-i âsârının heyet-i mucmûası.

Buradaki telakkîyi ise şöyle hülâsa edebiliriz:

Her eser bedâat-i vatanımızın toprağından intişâr eden harâretle canlanarak bütün Türk milletine ait hissiyâtın ebedî ifâdesi olmalıdır. Bu hedef bir defa elde edilirse Türk Mûsikîsi doğmuş demektir. Bu tarz-ı tefekkür doğru ise müstakbel mûsikîmizin mübennâsını halk türkülerinden başka nerde bulabiliriz? Onlar memleketimizin, milletimizin, vatanımızın ruhudur; kalbimize hayat veren hisleri o melodilerde şâyân-ı hayret ber-vuzûh ve samimiyetle bil-hassa tasannu'dan biri olarak ifâde edilmiş buluyoruz. İstikbâlin bütün kompozitörlerine memleketimizin hissiyâtını terennüm edebilmek için bu menbadan bol bol istifâde etmek kifâyet eder.

Neşe, elem, hüzün, şetâret "folklor"ümüzde büyük bir kuvvet, geniş ve sâlim bir tebliğ-i.

[5]

Cemîl ile mütevâliyen izhâr-ı hayat ediyor. Bundan başka o şarkılar hemân mütemadiyen şiire ve tasvîre ait bir mana-yı nâfizi de muhtevidir ki zihne mucizekâr levhalar ilkâ eyler. Halk türkülerimiz bizi en ziyâde bu son sebep dolayısıyla alâkadar etse yeridir. Vâsıl-ı Türk ruhu onların elvânında aranmalıdır. Zîrâ halk mûsikîsi umûmî ve binâenaleyh bütün insâniyete şâmil hissiyâtı tebliğ ettiğinden her millete has elvân-ı farîka bir taraf edilse muhtelif memleketlerin folklorleri arasındaki hudûd silinmiş olur. Fil-hakîka neşe, elem, hüzün, şetâret ve her ne şekilde olursa olsun aşk ve mahabbet mâhiyeti asliyyesi itibarıyla dünyanın her tarafında aynı şeydir. Ancak her millete göre levni, "ritim"i ve hava-yı muhîti ile tarz-ı tebliğinden tenevvu ve husûsiyyet peydâ eder. Bizim mûsikîmizde böyledir; ve öyle olmalıdır. Onun da levni ve

“ritim“i kendi toprağından kopar; ikliminin, ziyâsının tesîrine tâbi olur; memleketimizin kıtaât-ı muhtelifesindeki muhit içinde, dağlarımızın, ovalarımızın, ormanlarımızın ve denizlerimizin ilhâmâtıyla beslenir.

Müstakbelin bestekârları âhenkdâr paletlerini folklorumuzun levni, “ritim“i ve hava-yı muhîti ile zenginleştirdikleri anda bu millete ve bu halka mahsûs öyle kuvvetli âsâr-ı mûsikîyye vücûda getirebilirler ki nefha-i zî-hayâtî en uzak kıtalara kadar yayılır; ve her memlekette tesir-i bedîi duyulur. Dehâ-yı mûsikî sâhibi olanlar memleketinin levni-mûsikîsiyle kendi hissiyatını mezc ederek enâfes-i âsâr yaratırlar. Şimdiki hâlde bizim halk türkülerimiz bir vücûd-ı mütekemmil derecesine gelememiştir; henüz hâl-i ibtidâiyededir. Her mükemmel eser-i sanatın tâbi olduğu kavaneyn-i sâbite ile daha pek az istinâs edebilmiştir; “polifoni“ yani asavât-ı muhtelifenin yekdiğeriyle imtizâc ve ittihâd ki her eser mûsikîde vücûdu elzemdir. Elvân-ı mûsikîyyeyi şiddetle takviye eden orkestrasyonla beraber ve tıpkı onun gibi bizim halk türkülerimizde henüz câri değildir. Bu sebeple halk melodilerimizi, şimdilik, âtiyen âsâr-ı nefise ibdâ etmek için inkişâf ve tevsia muhtâc birer fikir, birer “tem“ birer mevzu gibi kabûl edince hepsini hayrâniyetle takdir ederiz. Zîrâ bunlar hâiz oldukları mahîr ve sâlim bir kuvve-i ilhâmiye ile hevâ-yı sâfi, toprağın kokusunu, ağaçların râyihâlarını, çiçeklerin nûkhetini, dağ yamaçlarından dökülen şelalelerin serinliğini, esen rüzgârların sadâsını, samanın rengini, daha ne bileyim, her şeyi fikr-i sanata ihtâr ve ihdâ ederler. Bütün bir tabiat-ı muhîta köylünün yüreğinden gelen bu sâde nağmelerde mündemictir çünkü köylü fikirlerini ve kalbini üstünde doğduğu toprağın şemîmiyle doldurur; hissiyatı ise kâmilen.

[6]

İçinde yaşadığı tabîatten münbaisdir. Açık, berrâk hevâlar ona neşve; bulanık yağmurlu vakitler ise hüzün ve keder getirir ve o zaman bize “Bebek“ unvanlı türkü gibi yürek parçalayıcı ve mamafih sâf nevhalar terennüm eder. Köylü, şarkılarında ıstırâbâtını tasvîr ettiği zaman neden müteellim olduğunu kendi kendine sorar gibi bir taaccüb-i sâfiyâne izhâr eyler, hâlbuki geldiği zaman terennümünde açık ve geniş bir meserret-i nümâyândır. Bizim o güzel halk türkülerimizde acı düşüncelerin yeri yoktur.

Tabîat-ı bedâatın mülhem-i hakikisi olduğu nazariyesine göre her türkümüze bir sınıf denilse bile bir mevki tayin etmek mümkündür. Meselâ Karadeniz havzasından gelen türküler kesrü'l-vukû fırtınaların, şiddetli kışların, sarp dağların, azametli ve karanlık ormanların tesiri altında alelade mağmûm, acıklı ve şiddetli olur. (O dağların hurûşân seyleri fırtınaları, kim bilir, ne facialara sahne olmuştur?). Mamafih bu türkülerde yine dâima bir handenin inkişâfını his eder, fakat bu tezâdı da serfüz-zevâl olması sebebiyle yine müellim buluruz. Elîm türkülerde hissettiğimiz ânı şatâretlerden tahassül eden eden bu tezâd bazı tablolarla kır ve siyâh renkler arasında görünen meselâ kırmızı bir rengin verdiği tesiri hâizdir. Malûmdur ki resimde ve şiirde olduğu gibi mûsikîde de tezâd en güzel tesirler peydâ eden bir sanattır.

Yine mesela Bahr-i Sefîd ilhâmâtından olan türkülerdeki hayat şen bir iklimin, açık bir güneşin, saf bir sîmâ-yı lâ cûridinin tesîri altında dâimâ bedî ve latîfdir. Bu türkülerde şemîm-i sevdâkârı insanı mest eden binlerce çiçeklerin renk ve büyüklüğü duyarız; bu tesîr ile kalb mesrûr, fikir şûh, rûh sâf olur. Mamafih bu melodilerin bazıları hazîn bir gölge ile âlûdedir. Neşe içinde hüzünden hâsıl olan bu hiss-i tezad yukarıdaki söylediğimiz elem arasında neşâtdan mütevellid tezâdın tertîb itibarıyla aksi fakat mâhiyyeti bedîiyye cihetiyle aynıdır. Merkezi Anadolu'nun da bir ak ve hafif hevâ-yı nesîmiyyesi oralardan gelen türkülerde mahsûs oluyor. Cenûba doğru gidildikçe yaklaşan çöllerin, kurşun gibi ağır güneşin tesiri duyulur. İnhâ-yı vesîanın müstevi ve çıplak hutûtu, düz ufukları o türkülerin dâimâ yek-nesak olan hareket-i mûsikîyyesinde mer'î gibidir. Bu toprağa has bir eser-i mûsikî ibdâ etmek azminde olan her bestekâra halk türkülerimizde mebzûl olan bu levnler, bu "ritim"ler yegâne mutammah-ı nazar olmalıdır. Türkülerini halk eden köylü, hissiyatını içinde yaşadığı muhîte tatbik ettiği gibi bestekâr da efkâr ve hissiyatını o "folklor"un ziyasıyla tenvir etmelidir ki "Türk Eser-i Mûsikîsi" hâsıl olabilsin.

[7]

Halk türkeleri üzerinde ne tarzda çalışmak lazım geleceğinden bahis etmiyoruz. Çünkü bunun binlerce tariki vardır; hattâ tahdidi bile mümkün değildir. Yalnız şunu söyleyeceğiz ki bu türküler, her hâlde armoninin melodiden enbiâsına itinâ

edilmek şartıyla, ya sâdece armonize edilir; yahut bir “tem” gibi kullanılarak şerh ve tevsî olunur; veyahut bütün bütün şahsî motiflerle karıştırılır. Konservatuarımız Anadolu havalarını cem ve telfîk ederek ileride yetişecek bestekârların vazîfesini teshîl etmiştir; onlar yapacağı eserlerin malzemesini müheyâ bulacaklardır. “Halk Şarkıları Mecmûası” tahsîsen folkloru pek feyz-nâk olan Aydın havâlsine âit melodilerden teşekkül ediyor. Bu eser türkülerimizde “ritim”in kuvvetini, inşâdın vüs’at ve sahtını ispat etmektedir. Meselâ ikinci melodi olan “Oduncular Türküsünü” tedkik edersek görürüz ki birinci satırda melodinin sekînet ve kuvveti “Oduncular aman dağdan odun indirir” kelimeleri üzerinde tamamen takarrür ettikten sonra tam mevkiinde olarak gelen bir “Mi diyez” ikinci satırın ibtidâsına müsâdif “gözüm yaşı amanın aman da dermenleri döndürüyor” cümlesindeki inşâda hazîn bir ağırlık getiriyor ki bununla şâyân-ı nazar bir sıhhat ve tevâzün intibâi hâsıl oluyor. İleride gelecek dâhî bestekârlarımızın o kadar zengin olan bu anâsır-ı bedfiyyeyi hüsn-i isti’mal ile ibdâ-ı âsâr ettikleri zaman bütün dünyanın takdîr ve tevkîrine mazhar olmaları yalnız memûl değil muhakkaktır.

Ve işte bu sûretle vücûda gelecek bülend ve ulvî âbide “Türk Mûsikîsi” olacaktır. İstanbul konservatuarında piyano ve kompozisyon muallimi. Cemâl Reşit.

4. NOLU DEFTERİN İNCELENMESİ

DÂRÜLELHAN KÜLLİYATI

ANADOLU HALK ŞARKILARI 4 NOLU DEFTER AKTARIMI

[DIŞ KAPAK]

Dârülelhan Külliyyatı

Anadolu Halk Şarkıları

(Konya) (Karaman) (Manisa) (Aydın) da bu defa toplatılan (40) halk türküsü ile müessesemizde piyano ve kompozisyon muallimi Cemâl Reşit Bey'in halk türkülerine ait bir mukaddimesini hâvîdir.

Defter: 4

[ESERİN FRANSIZCA KÜNYESİ]

Tertîb ve tanzim hakkı mahfuzdur

İstanbul

Şehzâdebaşı: Evkâf-ı İslâmiyye Matbaası

1928

[2]

Dârülelhan Külliyyatı

Anadolu Halk Şarkıları

(Konya) (Karaman) (Manisa) (Aydın) da bu def'a toplatılan (40) halk türküsü ile mü'essesemizde piyano ve kompozisyon muallimi Cemâl Reşit Bey'in halk türkülerine âid bir mukaddimesini hâvîdir.

Defter: 4

[ESERİN FRANSIZCA KÜNYESİ]

Tertip ve tanzim hakkı mahfuzdur

İstanbul

Şehzâdebaşı: Evkâf-ı İslâmiyye Matbaası

1928

[3]

Halk Türkülerimize Bir Nazar

İstanbul Konservatuvarı Türk (Folklor)'una ait neşriyatını tâkiben bugün Anadolu türkü ve danslarının dördüncü defterini de âmmenin nazar-ı takdîrine arz ediyor. Bu melodilerdeki muhtelif güzellikleri izhâra çalışacağız.

Bunlardan birincisi olan (Ger Ali) Türküsü en mühim ve en güzel eserlerden biridir. Bu melodi evvelâ sazın cazip bir hareketiyle müteâkiben nağmesi yüksek notlara usulsüz şekliyle başlar. Terennüm iden ses uzaklardan geliyor gibi duyulur. Ve öyle bir melodi ihtizâzı tersîm eder ki bu hareket notalara ittikâ ile değil fakat hafifçe temâs ile cereyân eder gibidir. İşte bu şekle derinden nağme (Şanlı vatan) ismini vereceğiz. Bizim halk türkülerimizin en şâyân-ı takdîr

güzelliklerinden madûd ve bu mecmûada muhtelif sûretlerle birçok emsâli mevcuttur. Birinci devirden sonra saz bunu ikinciye rabt için münferid olarak devam ediyor. Bu râbitanın yek diğerine bağladığı nağmelerden her ikisinin de mübâatsız hareketleriyle mütezadd olması için usûle gayet muvaffak ve tamamıyla mevzûn olarak çalınmasını lüzûmunu unutmamalıdır.

[4]

Nazariyâtçıların iddialarına rağmen bu türkülerdeki tonaliyete ve mevzûrların tahlîli fâideli görülmez ise de umumiyetle (folklorların ve bilhassa tonlarını pek az değiştirdiklerini ve melodileri arasında tesâdüf olunan ârızların bizi bir tondan başka tona geçirmediklerini kaydetmek fâidesiz değildir. Meselâ şimdi tetkik etmekte olduğumuz (Ger Ali) Türküsü'nde başlangıcından biri dâima lâ minör tonunda bulunduğumuza tamamıyla kâniyiz. Melodinin seyri esnasında tesadüf ettiğimiz diyez ve bemoller ise sesteki temevvücler ile glisandoların aynı aynına kaydından başka bir şey değildir.

İkinci türkü (Kıllı Oğlu) karakteri evvelkinden daha az bâriz olmakla beraber güzeldir. Bu melodi mülâyim çizgili bir mûsiki cümlesinden ibârettir ki yalnız son on altılık nota gurubu müstesna olarak değişmeksizin tekrar eder. O grupta evvelki duyulan (do) bilahire (re)'ye inkılap ederek mânidar ve şâyân-ı dikkat bir hamle peydâ oluyor. Bundan sonra dokuz sekizlik usulünün bariz misallerinden olan bir zeybek oyunu geliyor. Bunu takip eden (Cevriye) Türküsü halk türkülerimizde nâdir ve o sebeple bizce taaccübü mûcib olan bir âdilik göstermektedir. İnsan bunu dinlerken türkünün kısık ve bayağı sesler tarafından terennüm edildiğini hayaline kâni oluyor.

Beşinci melodiye "teessüfler" unvânı vermek yakışırdı; elvanî dumanlıdır. Birinci hatta gittikçe yükselen ve bize şâhikalara doğru itila fikrini ilham iden melodi ihtizâzı tezkâra şâyândır. Burada nağme ve güftede pek iyi itilaf etmiştir.

"Gündüz Beyi" Türküsü bize tab'an laubali görünüyor. Bunda nağme genç ve mağrur bir hat hareket takib ediyor ve sazın nikat-ı mahsûsasıyla berâber inkitâ iden bu hat nihâyet lakayt ve latif bir (hey) ile tamamlanıyor.

“Azime” Türküsü geniş bir sûretle nağme olunmuş; büyük yollarda his edilen havayı serbesti ile meşbu’dur müteâkiben “Yörük kızı” bir bedîadır. Ne hayal-nevâz ilhamı, ne tatlı, tazeliği var! Bu parça hayret-bahş bir “nev-fütûren” olabilir. Bundaki nağme mütemadiyen câri ve müstesnâ bir safveti muhtevâdır. Güftedeki kelimelerin tekerrürü teganni hattında beliren sükûn hissini teyit ediyor. Ve türkünün nihâyetine geldiğimiz zaman “sabah yıldızı” kelimesi üzerinde birden bire husûle gelen bir nağme feveranı bize parlak bir sema hayâli getiriyor. İnsan bu nağmeye refâkat edebilmek için (la, mi) güfte üzerinde uzun bir pedal tutmak istiyor ki bu suretle nağmenin zaten o kadar kuvvetle ifade edildiği takip

[5]

etmekte olduğu sükun hissi bir kat daha teyit etmiş olsun bundan sonra güzel, fakat mümtaziyeti az birkaç türküyü şayan-ı hayret bir (hasret şiiri) olan Cezâyir türküsüne geliyoruz. Folklorumuzun en güzellerinden biri olan bu türkü dâima derinden gelmektedir. Türküye başlar başlamaz (Cezâyir’in) kelimesindeki sol hecede tevakkuf eden “son” tonu bu melodinin terennüm ettiği memleketin uzaklığını ihsâs ediyor. Bade “ufak ufak” kelimelerindeki münhanisi daha az gergin olarak bir nevi mahzûnluk gösteriyor. Teganni edenin sesinde hıçkırıklar duyulur gibidir. Bu hüzün hissi parçanın nihayetine kadar mütezayiden devam eder. Sazda güya teessüründen nefesi kesilsin muganninin ikmali edemediği mûsikî cümlelerini tamamlar. Pek latif olan son hat hafif bir nefes gibi terennüm edilmiş (of of, hey)’lerden ibârettir ki bunların gittikçe tenezzül iden saz hareketleriyle kat edilmesi heyecanın derin elemelere boğulduğunu işaret eder. En sonunda “Cezâyir” kelimesi üzerine acı bir hasret nevhâsı atılmıştır.

Müteâkiben gelen iki parça aşk elemelerini ifade ediyor. Hususıyla ikincisi pek güzeldir. Bunu takip iden kesik kerem gayet Yörük ve büyük bir sürura muntazir gibidir, bu eserde büyük bir hayat kuvveti vardır.

Bundan sonra pek hazin olan “Gaziler Türküsü geliyor ki terennümü kıymeti uzun notlardan müteşekkil olarak heyecan vericidir. Dördüncü hatta saz evvelce

terennüm edilen mûsikî cümlesinin sedasını tekrar ederek hızını artırır. Bunu takip eden ve her biri kendine göre kıymetdâr olan iki parçayı bir tarafa bırakarak tazelik ve letafetle meşbu' olan "Keklik" Türküsü'ne geliyoruz. Nağme "ötüyor" kelimesi uzundan pek musavvirânedir. Bundan sonra içkiye taalluk iden türkü istenildiği kadar şetaretlidir. Bunu takip eden türküyü "mahbus ızdırapları" denilmelidir; bu türküde öyle aciz bir gayz mahsûstur ki yürekleri parçalar.

Ara nağmesinin "triyole"leri fevkalade manidardır. "Turnam" Türküsü musavvirânedir. Daha ziyâde uzun kıymetlerden müteşekkil ve yüksek notlarla muharrer olan birinci hat müteselsil notalarıyla saf bir semanın berraklığını ve latif bir havanın serinliğini his ettirir. Hâlbuki ikinci hatta terennüm birden bire daha kısa kıymetli notlarla "bülbül kafeste beslenir" kelimelerinde daha ziyade samimiyet ihrâz eder. Üçüncü ve dördüncü hattaki mûsikî cümleleri daha ağır ve mamafih bilmem nasıl daha mübalatsızdır. Nihayet bu türküyü güzel bir dans ikmal ediyor. Bundan sonra iki türküde hemen aynı tarzındadır; saz ile nağmenin münâvebesi pek muvaffak ve türkü hakikaten taze ve sarışın bir dilber gibidir.

[6]

Şimdi, "Genç Osman" Türküsü'ne geliyoruz ki bu da halk türkülerinin en güzellerinden biridir. Bundan daha müesser, daha feci bir nağme tasavvur olunamaz, çünkü bu türkü muhârebede kahramanca ölen oğlu için annelik canhıraş feryâdır. Nağmesi yürekler parçalayan bu türkü nağmesindeki şiddet-i ifade ile de hayret efdadır. Biraz tahlil edelim.

Birinci hat bir medhaldir ki fevkalade acıklıdır. Küçültülmüş (mi diyez-re) hissini veren notalar gayet bariz olarak müteâkiben husule gelecek elemi derhal bize şiddetle duyuruyor. Bundan sonra bu büyük bir ızdırap nevhası (mi, fa, sol, notası uzun sürer ve sazda onu takip eden usuldeki mûsikî hareketi bunu takip eder) sonra güya bu ızdırap nevhası "Osman'dır ki çekin kır atı" sözlerinde devam ediyormuş gibi sol notasının tekrarıyla bu teganniye başlatır.

Cümle bitince nağme kesilir ve o zaman saz iki mevzide tekerrür iden bir yakıcı elem motifiyle devam eder. Sonra nağme yine aynı sol notasıyla, aynı feryat ile

tekrar başlar ve bu ses nihayet medhâldeki motifin adetinden husûle gelen ses içinde gâib olur. Bu türkünün bizde hâsıl ettiği tesiri şöyle hülâsa edebiliriz. Büyük bir elem feryadını ki kendine refakat ve müheyyic tesirini tezyin iden mûsiki aletinin sesleriyle zaman zaman inkıta eder. Mecmua diğer birkaç nefis eserle tamam oluyor.

İstanbul Konservatuarı Pişano

ve Kompozisyon Muallimi Cemâl Reşit.

1.1. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Dârülelhan Mecmuası'ndan elde edinilen bilgilerin çözümlenmesi sonucunda Alaşehir, Manisa, İzmir, Ödemiş, Aydın, Konya, Karaman yörelerine ait olan 83 adet halk şarkısı ismi, ilk mısrası ve yöresi belirlenerek sonuçlar Tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1. Dârülelhan Mecmuası 3 ve 4 Nolu Defterlere Kayıtlı Halk Şarkılarının İsmi, İlk Mısrası ve Yöresi

TÜRKÜ İSİMLERİ	İLK MISRASI	YÖRESİ
1- On İkidir	On İkidir Amanın Aman Şu Manisa'nın Dermeni	Manisa
2- Oduncular Türküsü	Oduncular Aman Dağdan Odun İndirir	Manisa
3- Ferâhî Zeybek	Ferâhî'dir Kızın Adı Ferâhî	Manisa
4- Bakırlı Efe	Bakırlım Da Aman Aman İnip Gelir Enişten	Manisa
5- Harmandalı	Of Çaktım Çaktım Almadı	Manisa
6- Zeybek	Oyun Sözsüz Zeybek Havası	Manisa

Dârülelhan mecmuası anadolu halk şarkıları 3 ve 4 nolu defterlerin incelenmesi.

Havası						
7-	Yörük Ali Türküsü		Dağları	Da	Oydular İçine De	Manisa
			Çete	Koydular		
8-	Dağ	Dereli	Mustafa	Efe	Tabancayı	Manisa
	Mustafa'nın		Yağladı			
	Türküsü					
9-	Karaca	Ahmet	Karaca	Ahmet	Alt Yanında	Manisa
	Türküsü		Meteriz	Efem		
10-	Kara	Osmanzâde	Ben	Çiftliğe	Vardım Annem	Manisa
	Kadir	Bey	Aman	Duymadın		
	Türküsü					
11-	Fındık		Kayasardır	Yolumuz		Manisa
	Muhammed					
	Türküsü					
12-	İnce	Mehemmed	İnce	De Memed	Aman Martin	Manisa
	(Mehmed)		Takmış	Koluna Aman	Aman	
	Türküsü					
13-	Zeybek	Oyun	Sözsüz	Zeybek	Havası	Aydın
	Havası					
14-	Bergama	Oyun	Sözsüz	Oyun	Havası	Manisa
	Havası					
15-	Yemenim Türküsü		Yemenimin	İncesi	Aman Aman	Manisa
16-	Efelerin	Sarhoş	Sarhoş	Da Oldum	Yakamadım	Aydın
	Türküsü		Gazımı			

Kadir VURAL

17- Zeybek Havası	Oyun	Sözsüz Zeybek Havası	Aydın
18- Aydın Türküsü		Aydın Uzak Yoruldum	Aydın
19- Demircili Türküsü	Hadice	Demircinin Bağlarında Var	Manisa
20- Sevda Türküsü		Kale Kaleye Karşı	Aydın
21- Arap Türküsü		Arap'ın Evleri Çamdan Meşeden	Alaşehir
22- Zühre Türküsü		Denizin Dibi Saz Olur	Aydın
23- Garip Türküsü		Koca Dağ Başına Çıktım Oturdum	Alaşehir
24- Cafer Efe Türküsü		Aydın'ın İçinde Bir Kapalı Çarşı	Aydın
25- Oyun Havası		Sözsüz Oyun Havası	Alaşehir
26- Gediz Türküsü		Hey Bostancı Bir Bostan Var Hastam Var	Alaşehir
27- Çakır Türküsü	Hatice	Şeftali Sokağında Hadice'nin Evleri	Alaşehir
28- Kerimoğlu Zeybek Havası		Sözsüz Zeybek Havası	Aydın
29- Bayram Türküsü		Tencerem Dolu Ayrın	Alaşehir
30- Oyun Havası		Sözsüz Oyun Havası	Alaşehir

Dârülelhan mecmuası anadolu halk şarkıları 3 ve 4 nolu defterlerin incelenmesi.

31- Davullu Havası	Zeybek	Sözsüz Zeybek Havası	Aydın
32- Asar Türküsü		Engin Yokuştan Gâvur Asar'ın Yolları	Aydın
33- Mavilim Havası	Oyun	Köprünün Altı Diken	Alaşehir
34- Altı Kızlar Türküsü		Altı Kızın Biri Ayşe	Aydın
35- Çavdarlı Havası	Murad	Beş Parmaktan İnsene	Aydın
36- Sinanoğlu		Sinanoğlu Kola Yapar Taş İle	Alaşehir
37- Zekiye Türküsü	Hanım	Pınar Başının Çeşmeleri Harlıyor	Aydın
38- Cafer Efe Türküsü		Aliverin Kürkümü Sandığımdan	Aydın – Koçarlı
39- Oyun Havası		Sözsüz Oyun Havası	Alaşehir
40- Aydın		Şu Milas'ın Harmanları Usul Usul	Aydın
41- Eğri Fes Türküsü		Ay Doğar Dolanmaz Mı	Aydın - Koçarlı
42- Kadı Türküsü	Kuyusu	Ne Oldu Bize Ne Oldu Bize	Aydın
43- Osman Türküsü		Osman'ın Mendili Saman Sarısı	Aydın

Kadir VURAL

44- Hameyli Şarkısı	Hameyli	Derler	Köyümüzün	Aydın	
45- Nazoğlu Havası	Naz	Oğlunun	Mintanının	Ödemiş	
46- Sürmelim Türküsü	Akşam	Oldu	Yine	Bastı	Aydın
47- Ali Bey Türküsü	Delik İn İle	Suluderenin	Arası	Aydın/ Koçarlı	
48- Katircioğlu Zeybek Havası	Katircioğlu	Isparta'ya	Varırsa	Ödemiş	
49- Ger Ali Türküsü	Yâda Ger Ali	Dedikleri Bir	İnce	Alaşehir	
50- Killoğlu Zeybek Türküsü	Ekinler	Ekilirken	Aydın		
51- Zeybek Havası	Oyun	Sözsüz Zeybek Havası	Manisa		
52- Cevriye Türküsü	Hendekten	Atladın Mı	Manisa		
53- Dumanlı Türküsü	Dağlar	Duman Vardır	Şu Dağların	Aydın/Koçarlı	
54- Gündüz Türküsü	Beyi	İstanbul'dan	Eğrim	Büğrüm	Aydın/Koçarlı
55- Yaylazı Türküsü	Bey	Sözsüz Oyun Havası	Ödemiş/Gölcük		

Dârülelhan mecmuası anadolu halk şarkıları 3 ve 4 nolu defterlerin incelenmesi.

56- Azime Türküsü	Haydi Gideyim Kara Taşa Manisa Üzüme
57- Yörük Kızı	Otamızın Arkasından Deldiler Aydın
58- Câminin Müezzini Yok	Câminin Müezzini Yok Aydın
59- Bozkaya Türküsü	Bozkaya'dan Aştılar Aydın
60- Söğüdün Yaprağı Türküsü	Söğüdün Yaprağı Aman Aman Manisa Nârindir Nârin
61- Alçak Dağlar Türküsü	Uzundur Selvinin Dalı Birden Aydın Eğilmez
62- Sarı Boyvada Türkü	Alıverin Kır Atımın Gemini Alaşehir
63- Cezayir Türküsü	Cezayir'in Ufak Ufak Evleri Ödemiş/Gölcük Yaylası
64- Erzurum Havası	Yalandır Şu Dünyanın Ötesi Aydın Yalan
65- Yörük Yaylası Zeybek Havası	Yörük De Yaylasında Aman Manisa
66- Kesik Kerem	Bendene Rahm Eyle Ey Şâh-l Aydın/Koçarlı Hûbân
68- Gaziler Havası	İstihkâmdan Atlayamadım Ödemiş/Boğaziçi Yaylası

Kadir VURAL

69- Kantaraciođlu		Dilerim Yâr-I Hûdâdan Gül	Karaman
		Yanağın Solmasın	
70- Eşe Türküsü	Kaya	Eşe Kayanın Da Kavakları	Konya
		Gölgeli Yar Kurban Hey	
71- Keklik Türküsü		İki Keklik Bir Derede Ötüyor	Konya
72- Sille Türküsü		Şu Sillenin Ortasında Kahveler	Konya
		Aman Aman Aman Aman	
73- Hapishane Türküsü, Jandarma Türküsü		Jandarmalar Şu Tepeden	Konya
		Bakıyor	
74- Turnam Türküsü		Turnam Havada Seslenir	Ödemiş/Boğaziçi Yaylası
75- Ustan Türküsü	Kimdi	Bir Taş Attım Dereye	Konya
76- Genç Osman		Osman'ım Der Ki De Çekin Kır	Konya
		Atı	
77- Yayla Havası		Yayla Suyu Pek Acı	Konya
78- Zeybek Havası	Oyun	Sözsüz Zeybek Havası	Ödemiş/Gölcük
79- Meyhâne Türküsü		Meyhaneye Vardım Amma	Karaman
		Girmedim	
80- Elifim Türküsü		Elif Kızık Yaylasını Gezmeli	Konya

Dârülelhan mecmuası anadolu halk şarkıları 3 ve 4 nolu defterlerin incelenmesi.

81- Acem Türküsü	Kızı	Acem Kızı Buyur Efendim	Konya
82- Menberi Türküsü		Yedi Yer Elli Pınar	Konya
83- Kadifeli Türküsü	Gelin	Nerden Geçtin Kadife Gelin Çaydan Mı Geçtin	Konya

Dârülelhan Mecmuası 3 ve 4 Nolu Defterlere kayıtlı halk şarkılarının ismi, ilk mısrası ve yöresi bakımından belirlenmesi ardından; Manisa yöresine ait 20, Konya yöresine ait 12, Aydın yöresine ait 30, Alaşehir yöresine ait 12, Ödemiş yöresine ait 7 son olarak da Karaman yöresine ait 2 halk şarkısı olduğu saptanmıştır.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada sonuç olarak Cemal Reşit Rey'in 1928 yılında Dârülelhan Mecmuası'na ait, Anadolu Halk Şarkıları adıyla yayınlattığı; Alaşehir, Manisa, İzmir, Ödemiş, Aydın, Konya, Karaman, yörelerinden toplanan 83 adet halk şarkısının derlemesine ait 3 ve 4 nolu defterler, Osmanlıca'dan Türkçe'ye çevrilmiştir.

3 numaralı defter; Alaşehir, Manisa, İzmir Ödemiş, Aydın yörelerinden toplanan 43 adet halk şarkısını; 4 numaralı defter ise; Konya, Karaman, Manisa, Aydın da bu defa toplatılan 40 adet halk şarkısını içermektedir.

Cemâl Reşit Rey bu defterlerin içeriğinde; her milletin duygularını, müzikle ve ritimle ifade ettiğini, her ülkede aşk, acı keder, elem gibi konular ve bu konuların müzikle ifade edilmesinden dolayı milletler arasındaki sınırların ortak dil olan müzik sayesinde silinmiş olduğundan bahsetmiştir.

Cemâl Reşit Rey Türk müziğinin yaşaması ve gelişmesi için geleceğin bestekârlarına memleketin hissiyatının daha iyi anlaşılması ve halk şarkılarımızın önemi doğrultusunda milli müziğimizin geliştirilmesi ve

yaşatılması adına memleketimizin her köşesinden yararlanılmasını vurgulamıştır. İleriki zamanlarda geleceğin bestekârlarına milli müziğimizin çokseslilik ve çokseslilik tekniklerinden faydalanılarak evrensel bir müzik olabileceği fikrinden bahsetmiştir.

Cemâl Reşit Rey Halk şarkılarımızın konuları itibarı ile toprağın kokusu, ağaç ve çiçeklerin kokusu ile güzel görünümü, dökülen şelalenin sesi, esen rüzgârların sadâsını içerdiğini bu yüzden de hayranlığa sebebiyet verdiği vurgular. Halk şarkılarının köylü olan halkın yüreğinden ve beyninden geldiği için bu toprağın sesleri olduğundan ve güzel hisler barındırdığından söz etmiştir.

4 nolu defterde daha ziyade, halk şarkılarının sözlerinin belirttiği sessizlik hisleri, savaşta oğlunu kaybeden bir annenin feryadı, hayatın kuvveti gibi konular ele alınmıştır. Anlaşıldığı üzere Cemâl Reşit Rey kendi derlemesine rağmen defterdeki her eseri beğenmeyip, söz konusu o halk şarkısına geldiğinde o eseri dinlerken bir çirkin sesin seslendirebileceği hayaline dahi kapılmıştır.

Adı geçen defterlerin, Osmanlıca'dan Türkçe'ye yapılan çevirisinde ulaşılan bilgiler doğrultusunda aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

1. Derlenerek arşive alınan bu eserlerin kayıtlarına ulaşıp tekrar dinlenilmesinin ardından hangisinin ya da hangilerinin repertuarda olup olmadığı belirlenebilir.
2. Kayıtlı eserlerin sayısal durumuna bakıldığında, bu yörelerdeki bu halk şarkılarının bilinirlik oranının az olduğundan söz edilebilir. Bu halk şarkılarının gün yüzüne çıkarılması için halk bilimcilerin, müzisyenlerin ve derlemecilerin teşvik edilmesi, çalışmalarında milli kültürümüzün çok önemli unsurlarından olan halk şarkılarımızı ön planda tutmak için teşvik edilmesi gerekmektedir.
3. Gün yüzüne çıkartılması hedeflenen eserler bu amaç doğrultusunda TRT repertuarına kayıt edilmesi önerilmektedir.

Dârülelhan mecmuası anadolu halk şarkıları 3 ve 4 nolu defterlerin incelenmesi.

4. Bu çalışma Anadolu Halk Şarkıları 3 ve 4 nolu defterler ile sınırlandırılmıştır. Çalışmanın diğer defterler içerikleri için de yapılması, konu ile ilgili analiz ve tekniklerin benzerlikleri ile ilgili farklılıkların ortaya konulması ile yeni çalışmaların yapılması gerekmektedir.
5. Milli kültürümüz olan bu eserlerin ortaya çıkartılarak, halk müziğine ve halk bilimine katkı sağlanması, kaliteli örneklerinin gençlere tanıtılması, hatta okullarda müzik dersleri içine dâhil edilmesi sağlanmalı.

KAYNAKÇA

- Balkılıç, Ö. (2009). *Cumhuriyet Halk ve Müzik -Türkiye’de Müzik Reformu 1922-1952*, Ankara: Tan Kitabevi Yayınları.
- Kolukırcık, K. – Çelik,ç A. (2012) “Türkiye’de Müzik Hakkında İlk Derleme Çalışması Olan Yurdumuzun Nağmeleri Adlı Kitap Üzerine Bir İnceleme”, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi.
- Kolukırcık, K. (2015). *Türk Müzik Tarihinde Darü’l Elhan ve Darü’l Elhan Mecmuası*, Ankara: Barış Kitabevi.
- Özcan, N. (1988). “Mehter”, İslâm Ansiklopedisi, İstanbul: TDV.
- Öztuna, Y. (2000). “Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi”, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayıncılığı.

Yıldırım, A. - Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*.
9. Baskı Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Since Anatolia has hosted a large number of people, the earliest times in history has a rich heritage filled with Turks. Since its earliest times, it has been influenced by different civilizations and the way of living in Anatolia, which has been hosting people in different cultures, has led to the formation of a unique musical culture.

Anatolian Folk Songs 3 and 4 Nolu Defterler " named magazine contains information about the characteristics of the regions, the names of the folk songs and the melodic aspects of the compilations in terms of the content written by Cemâl Reşit Rey.

Dârülelhan the first official conservatory, has undertaken an unprecedented task until the time when the Istanbul Municipal Conservatory took its name.

2. Method

The data used in this study were obtained by documentary screening model. Until this time, the universe of the scientific research studies related to the publishing activities of Dârülelhan, and the sample is "Dârülelhan Collection Anatolian Folk Songs number 3 and 4 Notebooks".

3. Findings and Results

Cemâl Reşit Rey published the Anatolian Folks Songs in 1928 of Dârülelhan Mecmuası; 3 and 4 books belonging to the collection of 83 folk songs collected from Alaşehir, Manisa, İzmir, Ödemiş, Aydın, Konya, Karaman are translated into contemporary Turkish from Ottoman Turkish.

Cemâl Reşit Rey emphasized the use in every corner of our country in the name of the development and survival at our national music in the direction of the future of our people songs and the better understanding of the feelings of

Kadir VURAL

the country to the composers of the future for the life and development of Turkish music. In the course of time, he emphasized the idea of the music in the future that could be a universal music by making use of the polyphonic and polyphonic techniques of our national music.